

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 77/12
Λουξεμβούργο, 14 Ιουνίου 2012

Απόφαση στην υπόθεση C-618/10
Banco Español de Crédito SA κατά Joaquín Calderón Camino

**Το εθνικό δικαστήριο δεν μπορεί να αναθεωρεί το περιεχόμενο καταχρηστικής
ρήτρας περιλαμβανόμενης σε σύμβαση συναφθείσα μεταξύ επαγγελματία και
καταναλωτή**

*Οσάκις διαπιστώνει την ύπαρξη τέτοιας ρήτρας, το εθνικό δικαστήριο οφείλει μόνο να την αφήνει
ανεφάρμοστη*

Στην Ισπανία, τα δικαστήρια μπορούν να επιλαμβάνονται αιτήσεων διαταγής πληρωμής για ληξιπρόθεσμη και απαιτητή χρηματική οφειλή που δεν υπερβαίνει τα 30 000 ευρώ, υπό την προϋπόθεση ότι το ποσό της εν λόγω οφειλής βεβαιώνεται δεόντως. Σε περίπτωση που η υποβαλλόμενη αίτηση τηρεί τις ανωτέρω απαιτήσεις, ο οφειλέτης υποχρεούται να καταβάλει την οφειλή, άλλως δύναται να ασκήσει ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής εντός προθεσμίας 20 ημερών, η οποία συνεπάγεται την εκδίκαση της υπόθεσης κατά την τακτική διαδικασία της πολιτικής δικονομίας. Εντούτοις, η ισπανική νομοθεσία δεν παρέχει την εξουσία στο δικαστήριο που έχει επιληφθεί αίτησης για την έκδοση διαταγής πληρωμής να κηρύσσει αυτεπαγγέλτως την ακυρότητα καταχρηστικής ρήτρας περιλαμβανόμενης σε σύμβαση συναφθείσα μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή. Συνεπώς, η δυνατότητα εξέτασης του καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών μιας τέτοιας σύμβασης γίνεται δεκτή μόνον στις περιπτώσεις που ο οφειλέτης ασκεί ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής.

Επιπλέον, οσάκις το ισπανικό δικαστήριο έχει εξουσία να απαγγείλει την ακυρότητα ρήτρας περιλαμβανόμενης σε καταναλωτική σύμβαση, δύναται, βάσει της εθνικής κανονιστικής ρύθμισης, να συμπληρώνει τη σύμβαση αναθεωρώντας την επίμαχη ρήτρα ώστε να αρθεί ο καταχρηστικός της χαρακτήρας.

Τον Μάιο του 2007, ο J. Calderón Camino συνήψε με την ισπανική τράπεζα Banesto σύμβαση δανείου για ποσό ανερχόμενο σε 30 000 ευρώ με σκοπό την αγορά οχήματος. Το συμβατικό επιτόκιο ορίστηκε στο 7,95 %, το ΣΕΠΕ (συνολικό ετήσιο πραγματικό επιτόκιο) στο 8,89 %, και το επιτόκιο υπερημερίας στο 29 %.

Μολονότι η προθεσμία εξόφλησης του δανείου έληγε στις 5 Ιουνίου 2014, η Banesto θεώρησε ότι η σύμβαση λύθηκε πρόωρα για τον λόγο ότι, κατά τον Σεπτέμβριο του 2008, επτά μηνιαίες δόσεις δεν είχαν ακόμα καταβληθεί. Ως εκ τούτου, στις 8 Ιανουαρίου 2009, η τράπεζα υπέβαλε αίτηση έκδοσης διαταγής πληρωμής ενώπιον του Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Sabadell (Ισπανία), ζητώντας την καταβολή του ποσού των μη καταβληθεισών μηνιαίων δόσεων, ύψους 29 381,95 ευρώ, προσαυξημένων με τους εφαρμοστέους συμβατικούς τόκους και τα έξοδα.

Το ανωτέρω δικαστήριο εξέδωσε διάταξη με την οποία κήρυξε αυτεπαγγέλτως τη ρήτρα περί επιτοκίου υπερημερίας άκυρη λόγω του καταχρηστικού της χαρακτήρα. Επιπλέον, το δικαστήριο αυτό μείωσε το επιτόκιο υπερημερίας από το 29 % στο 19 %, ενώ επέβαλε στην Banesto την υποχρέωση να προβεί σε νέο υπολογισμό του ποσού των τόκων.

Το Audiencia Provincial de Barcelona (Ισπανία), επιληφθέν της έφεσης που ασκήθηκε κατά της διάταξης αυτής, ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει, αφενός, αν μια κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία δεν παρέχει την εξουσία στο δικαστήριο που έχει επιληφθεί αίτησης για την έκδοση διαταγής πληρωμής να εξετάσει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα ρήτρας περί επιτοκίου υπερημερίας περιλαμβανόμενης σε σύμβαση

συναφθείσα μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, αντιβαίνει προς την οδηγία για τις καταχρηστικές ρήτρες¹. Αφετέρου, το ισπανικό δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν συνάδει με την ίδια οδηγία η ισπανική κανονιστική ρύθμιση που παρέχει στο δικαστήριο την εξουσία όχι μόνο να αφήνει ανεφάρμοστες τις καταχρηστικές ρήτρες αλλά και να αναθεωρεί το περιεχόμενό τους.

Με την απόφασή του που δημοσιεύεται σήμερα, πρώτον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο εθνικός δικαστής οφείλει να εξετάζει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα συμβατικής ρήτρας περιλαμβανόμενης σε καταναλωτική σύμβαση, εφόσον διαθέτει τα αναγκαία προς τούτο νομικά και πραγματικά στοιχεία. Το Δικαστήριο όμως διαπιστώνει ότι η ισπανική νομοθετική ρύθμιση δεν παρέχει την εξουσία στο εθνικό δικαστήριο που έχει επιληφθεί αιτήσεως για την έκδοση διαταγής πληρωμής να εξετάσει αυτεπαγγέλτως –μολονότι διαθέτει όλα τα προς τούτο αναγκαία νομικά και πραγματικά στοιχεία– τον καταχρηστικό χαρακτήρα ρητρών περιλαμβανόμενων σε σύμβαση συναφθείσα μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή. Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ένα τέτοιο δικονομικό σύστημα ενδέχεται να θίγει την αποτελεσματικότητα της προστασίας των καταναλωτών που επιδιώκει η οδηγία για τις καταχρηστικές ρήτρες.

Συγκεκριμένα, λαμβανομένων υπόψη του όλου πλαισίου, της εξελίξεως και των ιδιοτεροτήτων της διαδικασίας εκδόσεως διαταγής πληρωμής, ο κίνδυνος να μην ασκήσουν οι ενδιαφερόμενοι καταναλωτές την ανακοπή που απαιτείται για την κήρυξη της ακυρότητας καταχρηστικής ρήτρας δεν είναι αμελητέος. Ειδικότερα, υπάρχουν ορισμένοι παράγοντες που θα μπορούσαν ενδεχομένως να αποθαρρύνουν τους καταναλωτές από το να ασκήσουν ανακοπή (π.χ. η εξαιρετικά σύντομη προθεσμία που προβλέπεται προς τούτο, τα έξοδα που συνεπάγεται ο δικαστικός αγώνας σε σχέση με το ποσό της αμφισβητούμενης απαίτησης, η άγνοια των δικαιωμάτων τους, οι ελλιπείς πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους λόγω του περιορισμένου αριθμού των στοιχείων τα οποία περιέχει η υποβληθείσα από τους επαγγελματίες αίτηση για την έκδοση διαταγής πληρωμής). Επομένως, αρκεί οι επαγγελματίες να κινήσουν διαδικασία εκδόσεως διαταγής πληρωμής αντί να προσφύγουν στην τακτική διαδικασία της πολιτικής δικονομίας προκειμένου να στερήσουν από τους καταναλωτές το προνόμιο της προστασίας που επιδιώκει η οδηγία.

Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη ισπανική κανονιστική ρύθμιση δεν είναι σύμφωνη με την αρχή της αποτελεσματικότητας, καθόσον καθιστά αδύνατη ή εξαιρετικά δυσχερή, στο πλαίσιο διαδικασιών κινούμενων από επαγγελματίες κατά καταναλωτών, την εφαρμογή της προστασίας που απονέμει στους τελευταίους η οδηγία για τις καταχρηστικές ρήτρες.

Κατόπιν της διευκρίνισης αυτής, δεύτερον, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, κατά την οδηγία, οι καταχρηστικές ρήτρες που περιλαμβάνονται σε σύμβαση συναφθείσα μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές και ότι η σύμβαση που περιέχει τέτοια ρήτρα εξακολουθεί να δεσμεύει τους συμβαλλόμενους, εάν μπορεί να υπάρξει και χωρίς τη ρήτρα αυτή. Συνεπώς, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η ισπανική κανονιστική ρύθμιση που παρέχει στο εθνικό δικαστήριο την εξουσία, οσάκις κηρύσσει την ακυρότητα καταχρηστικής ρήτρας, να αναθεωρεί το περιεχόμενο της ρήτρας αυτής αντιβαίνει στην οδηγία για τις καταχρηστικές ρήτρες.

Το Δικαστήριο εκτιμά ότι, αν αναγνωριζόταν τέτοια ευχέρεια στον εθνικό δικαστή, τούτο θα συνέβαλε στην εκμηδένιση του αποτρεπτικού αποτελέσματος που ασκεί στους επαγγελματίες η πλήρης απαγόρευση εφαρμογής καταχρηστικών ρητρών στους καταναλωτές. Ως εκ τούτου, η ευχέρεια αυτή θα εξασφάλιζε λιγότερο αποτελεσματική προστασία σε σχέση με εκείνη που συνεπάγεται η μη εφαρμογή των ρητρών αυτών. Συγκεκριμένα, αν το εθνικό δικαστήριο είχε την εξουσία να αναθεωρεί το περιεχόμενο των καταχρηστικών ρητρών, οι επαγγελματίες θα εξακολουθούσαν να υπόκεινται στον πειρασμό να χρησιμοποιούν τέτοιες ρήτρες, γνωρίζοντας ότι, ακόμα και αν αυτές κηρύσσονταν άκυρες, η σύμβαση θα μπορούσε παρά ταύτα να συμπληρωθεί από το εθνικό δικαστήριο ώστε να εξασφαλιστούν τα συμφέροντά τους.

¹ Οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ L 95, σ. 29).

Ως εκ τούτου, η μόνη υποχρέωση του εθνικού δικαστηρίου όταν διαπιστώνει την ύπαρξη καταχρηστικής ρήτηρας είναι να την αφήνει ανεφάρμοστη ώστε να μην παράγει δεσμευτικά αποτελέσματα έναντι του καταναλωτή, χωρίς ωστόσο το δικαστήριο αυτό να έχει την εξουσία να αναθεωρεί το περιεχόμενο της επίμαχης ρήτηρας. Συγκεκριμένα, η οικεία σύμβαση πρέπει καταρχήν να εξακολουθεί να υφίσταται, δίχως άλλη τροποποίηση πλην της προκύπτουσας από την απάλειψη των καταχρηστικών ρητρών, στο μέτρο που, κατά τους κανόνες του εσωτερικού δικαίου, η συνέχιση της σύμβασης είναι νομικώς εφικτή.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το ["Europe by Satellite"](#) ☎ (+32) 2 2964106